

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: 111/2313 - 1 ^o /2023		
Érkezett: 2024 FEBR 06.		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☐ @	EGYÉB: Személyesen
Példány: 1	Melléklet: 1	Kezelőiroda: [Signature]

Ormai, Papp, Czike és Társai
CMS Cameron McKenna
Nabarro Olswang LLP Ügyvédi
Iroda

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Donáti u. 35-45.
1015 Budapest

Budapest, 2024. február 6.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az [Redacted] **“Társaság”**) a jelen beadvány **1. számú Mellékleteként** csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője, a **Szendró Ügyvédi Iroda** ([Redacted]); eljáró ügyvéd: dr. Szendró Szabolcs) útján az alábbi

amicus curiae beadványt

terjeszti elő a Tisztelt Alkotmánybíróság előtt III/02313/2023. számon folyamatban lévő egyedi normakontroll eljárásban.

I. ELŐZMÉNYEK

A Gazdasági Versenyhivatal **“GVH”**) 2021. december 20-án VJ/52/2021. számon versenyfelügyeleti eljárást **“Eljárás”**) indított a Társasággal szemben a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény **“Kertv.”**) 7/B. § (2) bekezdésének **“Portfólió Bővítési Kötelezettség”**) feltételezett megsértése miatt, amely jogsértést a GVH Versenytanácsa az Eljárást lezáró VJ/52-57/2021. számú határozatával **“Határozat”**) bizonyos körben meg is állapított.

A Határozattal szemben a Társaság keresetet terjesztett elő, keresetlevelében pedig – a Határozat jogsértéseinek bemutatása mellett – kérte az eljáró Fővárosi Törvényszéket **“Törvényszék”**), hogy – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról 2011. évi CLI. törvény **“Abtv.”**) 25. § (1) bekezdése alapján – a 105.K.700.681/2023. számú közigazgatási per **“Közigazgatási Per”**) felfüggesztése mellett kezdeményezze a Tisztelt Alkotmánybíróságnál a Kertv. Eljárás során alkalmazott rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, tekintettel arra, hogy azok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő normavilágosság elvét.

A Törvényszék a Társaság kérelmének helyt adva 105.K.700.681/2023/14. számú végzésével **“Indítvány”**) indítványozta, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kertv. 7/B. § (2) bekezdése, (7) bekezdés b) pontja, valamint (8) bekezdése ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, valamint azokat semmisítse meg, továbbá zárja ki azok alkalmazhatóságát a Közigazgatási Perben. Az Indítványban a Törvényszék részletesen bemutatta, hogy a Kertv. érintett, Portfólió Bővítési Kötelezettségre vonatkozó rendelkezései miként sértik a normavilágosság

követelményét. A Társaság az Indítványban foglaltakkal maradéktalanul egyetért, mindazonáltal álláspontja szerint az ott felsorolt indokokon túlmenően is azonosíthatók olyan további – elsősorban praktikus – szempontok, amelyek a szóban forgó jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét alátámaszthatják (elsősorban tovább erősíthetik). Erre tekintettel az alábbiakban a Társaság a Tisztelt Alkotmánybíróság elemzésének elősegítése érdekében összefoglalja azon elvi és főként gyakorlati (pl. gazdasági és életszerűségi) megfontolásokat, amelyek a Kertv. alkotmányossági felülvizsgálata során álláspontja szerint további releváns szempontként megfontolásra érdemesek.

II. A KERTV. ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉGÉT ALÁTÁMASZTÓ TOVÁBBI INDOKOK

A fenti I. fejezettel összhangban a Társaság maradéktalanul egyetért az Indítványban foglaltakkal, és álláspontja szerint a Törvényszék érvei önmagában is megalapozzák a Kertv. érintett rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. A teljesség kedvéért ugyanakkor a Társaság fontosnak tartja felhívni a figyelmet a további felmerülő szempontokra is az alábbiak szerint:

- i. Elsőként a Társaság rámutat, hogy az Indítvány által kiemelt jogértelmezési problémák mellett a Kertv. Portfólió Bővítési Kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezései további súlyos bizonytalanságokkal is terheltek, amelyek tovább fokozzák a normavilágosság követelményének sérelmét (ld. az alábbi 2.1.1 pontot), e bizonytalanság pedig gyakorlati példákon keresztül is jól illusztrálható (ld. az alábbi 2.1.2 pontot; valamint
- ii. Ezt követően a Társaság bemutatja, hogy a Portfólió Bővítési Kötelezettség céljával és hatásával kapcsolatban is komoly aggályok azonosíthatók mind elvi, mind pedig gyakorlati szempontból, amelyek megerősítik, hogy jelen esetben a Tisztelt Alkotmánybíróság beavatkozására, konkrétan a kifogásolt jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére van szükség (ld. az alábbi 2.2 pontot).

2.1 A Kertv. Portfólió Bővítési Kötelezettségre vonatkozó szabályai további súlyos bizonytalanságokat teremtenek a gyakorlati jogértelmezésben

2.1.1 Az Indítványban foglaltakon túlmenő bizonytalansági faktorok

A Társaság álláspontja szerint a Törvényszék az Indítványban indokoltan azonosította a Kertv. Portfólió Bővítési Kötelezettségre vonatkozó szabályainak legfőbb hiányosságait és az azokból eredő jogértelmezési problémákat, különösen a releváns italtípusok definíciójának, valamint a gyártó fogalma meghatározásának hiányát.¹ A Tisztelt Alkotmánybíróság elemzésének elősegítése érdekében ugyanakkor a Társaság rá kíván mutatni a Kertv. azon további hiányosságaira, bizonytalanságaira és belső ellentmondásaira, amelyek a norma címzettjei (ti. a vendéglátó egységek) számára súlyos mindennapi kockázatot jelentenek a kiszámíthatatlan és előreláthatatlan követelményeken keresztül.²

A könnyebb kezelhetőség érdekében az említett bizonytalanságokat a Társaság az alábbi táblázatban összegzi átlátható formában:

Tárgy	Jogszabályi rendelkezés	Bizonytalanság(ok)
A Portfólió Bővítési Kötelezettség tárgyi hatálya		
<i>A Portfólió Bővítési Kötelezettség kapcsán alkalmazandó termék kategóriák</i>	A Kertv. 7/B. § (2) bekezdése szerint „[a]z italt árusító vendéglátó üzlet köteles a sör - kivéve csapon értékesített sör -, üdítő- és gyümölcsital,	Az Indítvánnyal összhangban a Kertv. vonatkozó fogalom meghatározásának hiányában a 7/B. § (2) bekezdésében nevesített italtípusok tartalma eleve bizonytalan, ami önmagában is felveti az önkényes jogalkalmazás veszélyét. ³ Ezt a

¹ Ld. az Indítvány 8-12. pontjait.

² Vö. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [37]; 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.

³ Ld. az Indítvány 8-9. pontjait.

	gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz) értékesítése esetén termékenként legalább két különböző gyártó termékeinek értékesítését biztosítani [kiemelés a Társaságtól]”.	bizonytalanságot tovább fokozza, hogy a nevesített italtípusokat a jogalkotó nem rendezte pontokba szedett felsorolásba. Ennek következtében – figyelemmel a kötőszavak és a központosítás megfelelő használatának hiányára is – praktikusan meghatározhatatlan, hogy pontosan melyek azok az italkategóriák vagy esetleg azok termékcsoportjai, amelyeken belül a piaci szereplők kötelesek volnának a Portfólió Bővítési Kötelezettségnek eleget tenni (azaz legalább két különböző gyártó termékeit értékesíteni). Másként fogalmazva a normaszöveg alapján nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy hány termék kategória létezik, és pontosan mely italtípus melyik kategóriába tartozik. Különösen az nem világos a normaszöveg alapján, hogy az üdítőital, gyümölcscsital, gyümölcslé, valamint gyümölcsnektár italtípusok hány és pontosan milyen összetételű termék kategóriá(ka)t alkotnak. Azonosan érvelhető, hogy ezek önálló kategóriák, tehát mindegyik esetében külön-külön szükséges a több gyártó, vagy esetleg kettő vagy több termék körre osztható a négy italtípus, így a megfelelés ezeken belül vizsgálandó (pl. nem mindegy, hogy egy adott gyártó üdítője mellett a két gyártó követelményét kielégíti-e, ha egy másik gyártó gyümölcse is a kínálatban szerepel, vagy csupán a másik gyártó gyümölcscsitala, esetleg kizárólag másik üdítő jelentene megfelelést, vagy akár a víz is szerepet játszhat).
A Portfólió Bővítési Kötelezettség időbeli hatálya		
Az időbeli hatály meghatározásának előkérdése – a „jognyilatkozat” fogalma	A Kertv. 7/B. § (1) bekezdése szerint a fent említett italkategóriák „értékesítésével összefüggésben nem tehető olyan jognyilatkozat, amely értelmében a jognyilatkozat szerinti termék tekintetében a vendéglátó üzlet – ideértve az alkalmi rendezvényen való értékesítést is – vagy szálláshely (a továbbiakban e § alkalmazásában együttesen: italt árúsító vendéglátó üzlet) egy naptári évre, illetve az alkalmi rendezvényre vonatkozó összes beszerzésének több mint 80%-a ugyanazon gyártótól származik [kiemelés a Társaságtól]”. A Kertv. 7/B. § (7) bekezdés b) pontja szerint a Kertv. 7/B. §-ának alkalmazásában „jognyilatkozat alatt a jelentős piaci erővel rendelkező gyártó által alkalmazott vagy megkövetelt egyoldalú szerződési kikötést vagy	A Kertv. jognyilatkozat definíciója – a forgalmazóval történő szerződéskötés kérdéséről⁴ eltekintve is – rendkívül ellentmondásos, mivel a 7/B. § (7) bekezdés b) pontjában foglalt „egyoldalú szerződési kikötés” eleve oximoron, amely nem rendelkezik értelmezhető normatív tartalommal, tekintettel arra, hogy a szerződés – a polgári jog kialakulásának kezdeteitől – fogalmilag (legalább) kétoldalú jogügylet.⁵ Emellett feloldhatatlan ellentmondásokhoz vezet a Kertv. alapján az a kérdés is, hogy amennyiben egy szerződés alapján egy vendéglátó egység – explicit kizárólagossági kikötés hiányában – a gyakorlatban egy évben 80%-nál magasabb arányban vásárol egy adott jelentős piaci erővel rendelkező („JPE”) gyártó termékéből (illetve eleve kérdés, hogy a JPE státuszuk itt lehet-e egyáltalán relevanciája), úgy az a Kertv. 7/B. § (7) bekezdés b) pontja szerinti utólag mégis tiltott jognyilatkozattá teszi-e az adott megállapodást (amelynek nem volt célja a 80% átlépése, más gyártók terméke is a szerepelt a kínálatban, a fogyasztók preferenciája miatt mégis egy adott termék fogyott a legjobban).

⁴ Vö. az Indítvány 13. pontjával.

⁵ Ld. pl. Földi András – Hamza Róbert: *A római jog története és intézményei*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996, 387. oldal.

	<u>jognyilatkozatot</u> kell érteni [kiemelés a Társaságtól]”.	Amennyiben igen, úgy ez a besorolás praktikusán csak utólag tehető meg (ti. a naptári év végét követően, amikor a vendéglátó egység adott évben végrehajtott italbeszerzései lezárultak, és így a végleges adatok alapján a teljes évre vonatkozó arányszámítás elvégezhető), ami egyben a jogkövető magatartás tanúsítását, illetve annak kiszámíthatóságát és időszerűségét is lehetetlenné teszi.
<i>A Portfólió Bővítési Kötelezettség időbeli hatálya</i>	A Kertv. 11/D. § (2) bekezdése szerint „a 2020. évi CXL. törvény hatálybalépésekor a 7/B. § (1) bekezdése szerinti jognyilatkozattal rendelkező italt árusító vendéglátó üzlet a 7/B. § (2) bekezdését 2021. augusztus 1-jétől köteles alkalmazni. A 2020. évi CXL. törvény hatálybalépésekor a 7/B. § (1) bekezdése szerinti jognyilatkozattal nem rendelkező italt árusító vendéglátó üzlet a 7/B. § (2) bekezdését 2021. március 1-jétől köteles alkalmazni [kiemelés a Társaságtól]”.	A Portfólió Bővítési Kötelezettség szempontjából a jognyilatkozat fogalmának fenti bizonytalansága azért is alapvető jelentőségű, mivel a Kertv. ehhez köti az új Kötelezettség alkalmazásának kezdő időpontját. A jognyilatkozat fogalmi tisztázatlansága következtében így az sem egyértelmű, hogy az egyes vendéglátó egységeknek mikortól kellett volna megfelelni a Portfólió Bővítési Kötelezettségnek. A vendéglátó egységek ugyanis nem láthatták előre, hogy magatartásukat 2022. augusztus 1-jével vagy már 5 hónappal korábban, 2022. március 1-jével kell-e összhangba hozniuk a Kertv. új szabályaival.
A Portfólió Bővítési Kötelezettség szempontjából releváns szereplők – gyártó és JPE gyártó		
<i>A „jelentős piaci erővel rendelkező gyártó” fogalmának jelentősége a Portfólió Bővítési Kötelezettség szempontjából</i>	A Kertv. 7/B. § (7) bekezdés a) pontja szerint „jognyilatkozat alatt a jelentős piaci erővel rendelkező gyártó által alkalmazott vagy megkövetelt egyoldalú szerződési kikötést vagy jognyilatkozatot kell érteni [kiemelés a Társaságtól]”. A Kertv. 7/B. § (8) bekezdése szerint a 7/B. § alkalmazásában „jelentős piaci erővel rendelkező gyártónak számít a gyártó, ha az adott vállalatcsoport - ideértve a számvitelről szóló törvény szerinti anya- és leányvállalatok összességét - konszolidált éves nettó árbevétele meghaladja [...] üdítő- és gyümölcsital, gyümölcsle és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz) gyártója esetén a 10 milliárd forintot [kiemelés a Társaságtól]”. A Kertv. 7/B. § (2) bekezdése szerint a vendéglátó egységek az egyes italkategóriákban kötelesek „legalább két különböző gyártó termékeinek értékesítését biztosítani [kiemelés a Társaságtól]”.	Az Indítvánnyal összhangban a Kertv. nem határozza meg a gyártó fogalmát, amely eleve bizonytalanná teszi a Portfólió Bővítési Kötelezettség alkalmazását⁶ (ti. bizonytalan, hogy kit szükséges a termék gyártójának tekinteni, pl. esetleg a termék címkéjén gyártóként feltüntetett jogi személyt vagy annak valamely más tulajdonosát, továbbá mi a helyzet akkor, ha a terméken a gyártó nem, csak a palackozó vagy forgalmazó van feltüntetve, stb.). Az ebből adódó problémákat ugyanakkor tovább fokozza, hogy a Kertv. a JPE gyártói minősítés szerepét sem tisztázza megfelelően. A Portfólió Bővítési Kötelezettség ugyanis a Kertv.-nek <i>A jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokra vonatkozó szabályozás</i> címe alatt szerepel, a 7/B. § pedig a kizárólagos szerződések tilalmával (ti. 7/B. § (1) bekezdés) összefüggésben – több lépcsős utalással – meghatározza a JPE gyártó fogalmát. A Kertv. 7/B. § (2) bekezdése ugyanakkor minden egyéb jelző nélkül pusztán a „gyártó” – konkrét definíciót nélkülöző – fogalmát használja, a JPE gyártó fogalmára pedig még csak nem is utal (még közvetetten, azaz a JPE gyártó fogalmát felhívó „jognyilatkozat” fogalom használatával sem). Erre tekintettel egyrészt felmerül a kérdés, hogy a Portfólió Bővítési Kötelezettség általánosan alkalmazandó-e (ti. minden esetben, függetlenül a vendéglátó egység által forgalmazott

⁶ Ld. az Indítvány 11. pontját.

	italtermékek gyártóinak kilététől), vagy csupán olyan esetekben, amikor a vendéglátó egység legalább egy JPE gyártó termékét értékesíti (esetleg a JPE státusz a vendéglátó egység oldalán értékelendő-e).⁷ Másrészt, további kérdésként merül fel, hogy egy adott termékkategóriába tartozó, esetlegesen JPE gyártó által gyártott italtermék forgalmazása esetén a vendéglátó egységnek csak az adott JPE státuszt megalapozó termékkategóriában kell-e megfelelnie a Portfólió Bővítési Kötelezettségnek, vagy egyetlen JPE gyártó termékének forgalmazása már az összes többi kategóriában is „aktiválja-e” a Portfólió Bővítési Kötelezettséget. Szintén kérdés lehet továbbá, hogy ha a 7/B. § (2) bekezdésének gyártó fogalmát gyakorlatilag azonosítanánk a JPE gyártóval, akkor ez azt jelentené-e, hogy a vendéglátó egységek a Portfólió Bővítési Kötelezettség alapján legalább két különböző JPE gyártó termékeit kötelesek értékesíteni (ti. egy JPE gyártó terméke mellé egy kis hazai gyártó italtermékének bevezetése nem elégséges a megfeleléshez), és ez milyen viszonyban állna a jogalkotói célokkal (e tekintetben ld. az alábbi 2.2.1 és 2.2.2 pontokat). Másrészt a JPE gyártó definíciójában az Sztv. szerinti vállalatcsoportra való utalás felveti a kérdést, hogy az egyes gyártóknál szükséges-e azok függetlenségét megvizsgálni. Másként fogalmazva kérdéses lehet, hogy a Portfólió Bővítési Kötelezettség alapján elvárás lehet-e, hogy az adott termékkategóriában forgalmazott különböző gyártók egyben különböző cégcsoportokhoz is tartozzanak. Ebből a szempontból szándékosan esett a neutrális „cég”-csoport kifejezés használatára a Társaság választása a fenti kérdések felvetésekor, hiszen a „vállalkozás”-csoport Tpv. szerinti fogalma vagy esetleg a „vállalat”-csoport Sztv. szerinti fogalma érdemben eltérő tartalommal bírnak, így a „gyártó” fogalom bármelyikkel való azonosítása már konkrét jogkövetkezményekkel járna (ami ugyanakkor jelenleg nem történt meg a Kertv.-ben). Amennyiben tehát követelmény volna a csoporthoz tartozás vizsgálata is, úgy további kérdés, hogy a függetlenség ilyen vizsgálatára csak a JPE gyártók esetén van-e szükség – amelyekkel kapcsolatban a Kertv. az Sztv.-re való utalást tartalmazza – vagy minden egyéb gyártó esetében is. A Társaság kiemeli, hogy az Indítvány rendkívül találóan mutatott rá, hogy az ilyen csoportmeghatározási elvárások a gyakorlatban milyen súlyos nehézségek elé állítanák a piaci szereplőket.⁸
--	--

⁷ Vö. a Határozat 154. és 166. pontjaival.

⁸ Ld. az Indítvány 12. pontját.

2.1.2 Az értelmezési bizonytalanságok megoldhatatlan helyzet elé állítják a norma címzettjeit

A fenti jogértelmezési bizonytalanságok súlyának kézzelfoghatóvá tétele érdekében az alábbiakban a Társaság fiktív, de nagyon is életszerű, a Társaság vendéglátóipari szakmai tapasztalatait is becsatornázó példákon keresztül mutatja be, hogy a Kertv. 7/B. §-ának való megfelelés milyen feloldhatatlan problémák elé állítja a vendéglátó egységeket. Ennek során a Társaság elsősorban a Törvényszék által is legfontosabbnak talált problémákra fókuszál (ti. a „gyártó” kilétének meghatározása, valamint az italtípusok kategóriákba sorolása). A Társaság megjegyzi, hogy a példák szándékosan sarkosak és nem feltétlenül a saját pozícióiból indulnak ki, ugyanakkor tekintettel arra, hogy a magyarországi vendéglátóipari szektor összforgalmának jelentős részét (a Társaság információi szerint kb. 80%-át) a kisebb vendéglátó egységek (ti. jellemzően a családi kis-, és középvállalkozások; „KKV”) adják, a Társaság meggyőződése szerint kiemelt jelentősége van annak, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság elemzése a norma valamennyi címzettjének – így az ún. sarki büfék, falusi kiskocsmák vagy családi éttermek, stb.) – szempontjait figyelembe vegye.

A gyártók meghatározásának nehézsége (lehetetlensége):

A fenti 2.1.1 pontban bemutatott normabizonytalanság súlyosságának (praktikusan feloldhatatlanságának) érzékeltetéséhez talán a leghasznosabb, ha egy egyéni vállalkozásként üzemeltetett egyszerű sarki büfét képzelünk magunk elé, akire kiterjednek a Kertv. vitatott újabb rendelkezései, mivel különböző italokat (pl. vizet, üdítőket) is forgalmaz, ezért meg szeretne győződni arról, hogy kínálata megfelel-e a Portfólió Bővítési Kötelezettségnek. Praktikusan az első kérdés, amellyel az üzemeltető a gyakorlatban szembesül, hogy **kiket kell az italok gyártóinak tekintenie a portfólió megfelelőségének elemzéséhez.** A fenti 2.1.1 ponttal összhangban ugyanakkor már ezen a legelső ponton több reális (vagy kevésbé reális, de nem kizárható) opció merülhet fel.⁹ Amennyiben a józan ész alapján a büfé a legegyszerűbb megközelítést alkalmazná, úgy minden bizonnyal a termék címkéjéből próbálna kiindulni, hiszen ezt különösebb erőfeszítés vagy kutatás nélkül is le tudja olvasni. Ennek során ugyanakkor **bizonyos esetekben** – különösen ásványvizek esetén – azt láthatja, hogy a címkén a gyártó nem szerepel, hanem esetenként csak a palackozó és/vagy forgalmazó ismerhető meg (ennek empirikus tesztelése minden valószínűség szerint a Tisztelt Alkotmánybíróság étkezőjében található italtermékekkel is könnyedén megtehető). Kérdés adódik tehát azonnal, hogy ilyenkor a címkén feltüntetett cégek valamelyike/bármelyike tekinthető-e gyártónak (és ha igen, melyik?), vagy ezekben az esetekben a büfének tovább kellene kutatnia (és ha igen, hol?). Ezen alapvető kiindulópont tisztázásával ugyanakkor a jogszabály teljes mértékben adós maradt.

Amennyiben a legjobb esetet feltételezve (ti. a gyártó szerepel a címkén) sikerült is „egyértelműen” meghatározni, hogy a címke alapján mely cég a gyártó, újabb kérdésként adódik, hogy ez elegendő információ-e a portfólió gyártóinak számbavételéhez, vagy szükséges-e tovább vizsgálódni. Nevezetesen a Kertv. szabályainak szerkezete és körkörös egymásra utalásai következtében akár felmerülhet (bár a Társaság meggyőződése szerint a Kertv.-ből végeredményben nem olvasható ki ilyen elvárás), hogy meg kell vizsgálni az egyes gyártók tulajdonosi/irányítási struktúráját is (pl. annak kizárása érdekében, hogy esetleg ugyanazon cég két külön helyen vagy eltérő leányvállalatok által gyártott termékének forgalmazásával ne lehessen kikerülni a jogszabályt). E körben elméletileg szóba jöhet az Sztv. szerinti „vállalatcsoport”¹⁰ vagy akár a Tpv. szerinti

⁹ Ld. a táblázat A Portfólió Bővítési Kötelezettség szempontjából releváns szereplők – gyártó és JPE gyártó című sorát.

¹⁰ Ld. pl. a Határozat 183. és 203-209. pontjait.

„vállalkozáscsoport”¹¹ fogalma is, esetleg további jogszabályokat szükséges segítségül hívni. A látszólagos átfedés ellenére önmagában ez a választás korántsem mindegy, hiszen a felvetett két törvényi fogalom érdemben eltérő tartalommal bírhat,¹² ugyanakkor a gyakorlatban mindkét megközelítés hasonló problémákat indukál. Nevezetesen a sarki büfének mindkét esetben egy olyan **előzetes elemzést (quasi „nyomozást”)** kellene lefolytatnia az egyes cégek csoporthelyzetének felderítése érdekében, amely valójában szakértői szintű hozzáértést – és adott esetben akár **hatósági jogosítványokat – igényel:**

- Az egy csoportba tartozás alapvetően az irányítási jogokon,¹³ illetve meghatározó befolyás gyakorlásának képességén¹⁴ múlik. Ezek feltárása még hazai illetőségű cégek esetében sem feltétlenül triviális, **külföldi cégek esetén azonban kifejezetten terhes lehet (amennyiben egyáltalán kivitelezhető).** Míg ugyanis a hazai cégek esetében a cégjegyzék, valamint a központi weboldalon közzétett beszámolók jobb kiindulási alapul szolgálhatnak, külföldi cégek esetén már sokkal bonyolultabb a helyzet, hiszen hasonló források nem feltétlenül állnak rendelkezésre (pl. amennyiben nincs egy ingyenesen hozzáférhető központi honlap a beszámolók böngészésére, a beszámolók és más dokumentumok nincsenek feltöltve a cég honlapjára, vagy olyan nyelven íródtak, amely a megértésüket nehézkessé teszi a sarki büfé számára);
- Amennyiben ugyanakkor még rendelkezésre is állna a külföldi cég beszámolója és az utalna is a csoporthoz tartozásra (és a nyelvi korlátokat is sikerül leküzdeni), egy más állam számviteli jogszabályai szerint készült beszámoló alapján nem feltétlenül határozható meg teljes bizonyossággal a hazai Sztv. szerinti vállalatcsoport, tekintettel arra, hogy a két jogszabály standardjai, fogalmai adott esetben eltérőek lehetnek. Ugyanez igaz akkor is, ha a Tpv. szerinti vállalkozáscsoportot szeretnénk meghatározni. A definíciók eltérése esetén pedig a jogszabályi kritériumok egyedi megvizsgálása válna szükségessé, amely ugyanakkor **mélyreható elemzést, gyakorlatilag egy teljes csoport szakjogi auditját kívánná meg** (ti. irányítási struktúra feltárása, társasági dokumentumok részletes elemzése);
- Még amennyiben a csoport fentiek szerinti feltárása kivitelezhető is volna, a gyakorlati problémák itt nem állnának meg. Abban az esetben ugyanis, **ha a gyártók között a későbbiekben összefonódásokra kerül sor, úgy azok azonnali kihatással lehetnek a sarki büfé Portfólió Bővítési Kötelezettségnek való megfelelésére is** függetlenül attól, hogy a csomagoláson feltüntetett gyártó egyébként változatlan marad (pl. ha a büfében kapható két üdítőt gyártó cég közül az egyik felvásárolja a másikat). Ebben az esetben tehát a sarki büfé végső soron arra kényszerülne, hogy folyamatosan, **nap mint nap monitorozza az általa forgalmazott gyártókat érintő nemzetközi tranzakciókat, akkor is, ha ő maga egyébként nem a gyártókkal, hanem csak egy nagykereskedővel áll szerződésben.** Mindez akár azon esetekre is igaz volna, amennyiben egy tranzakció nem is bejelentésköteles valamely hatóságnál, és így még csak a GVH (vagy valamely külföldi versenyhatóság) honlapján se jelenne meg;

¹¹ Ld. pl. VJ/52-40/2021. számú vizsgálati jelentés („Vizsgálati jelentés”) 24-30. pontjait

¹² Ld. pl. a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa elnökének az összefonódások vizsgálatára irányuló eljárással kapcsolatos egyes jogalkalmazási kérdésekről szóló 2/2023. közleményének 27. pontját, miszerint „[a]z, hogy a vállalkozás egy másik vállalkozást a konszolidációs körébe bevon, önmagában nem jelenti a másik vállalkozás feletti, a Tpv. 23. § (2) vagy (3) bekezdése szerinti irányítás meglétét, miként egy másik vállalkozás konszolidációs köréből való kihagyása sem jelenti a Tpv. 23. § (2) vagy (3) bekezdése szerinti irányítás hiányát. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv.tv.) szerinti konszolidációs vállalkozási körre vonatkozó szabályozás egyes elemei ugyan nagyfokú hasonlóságot mutatnak a Tpv. 15. § szerinti egy vállalkozáscsoportba tartozó, vagyis egymással a Tpv. 23. § (2) vagy (3) bekezdése szerint irányítási kapcsolatban álló vállalkozások körével, de a gyakorlatban nem szükségszerűen fedik le egymást teljeskörűen [kiemelés a Társaságtól]”.

¹³ Ld. a Tpv. 23. § (2)-(3) bekezdéseit.

¹⁴ Ld. az Sztv. 3. § (2) bekezdés 1. pontját és 10. § (1) bekezdését.

- Végül szintén releváns körülmény ebből a szempontból, hogy a teljeskörű megfeleléshez a büfének praktikusán előzetesen kellene tudomással bírnia a gyártók közötti tranzakciókról és azok – jellemzően a felek üzleti titkának minősülő – részleteiről (pl. zárás időpontja), hiszen a pusztán **utólagos tudomásszerzés esetén** a gyártók közti összefonódás megvalósítása és **az italbeszerzési szerződés módosítása vagy új szerződés megkötése** (pontosabban az új termékek megérkezése) közötti időszakra a megfelelést még a legnagyobb körültekintés mellett sem lenne képes azonnal biztosítani.

Az italok kategóriákba sorolásának bizonytalansága:

A fenti példát tovább vezetve, amennyiben a sarki büfé képes is lenne a csoporthelyzet feltárására és annak folyamatos monitorozására (ami a Társaság álláspontja szerint eleve kétséges), második lépésként hasonlóan feloldhatatlan problémákba ütközik, amikor az általa **forgalmazott italtermékeket megpróbálja megfeleltetni** a Kertv. 7/B. § (2) bekezdésében felsorolt **italtípusoknak, illetve azok csoportjainak**.

Ha például a büfében **energialtalt és alkoholmentes (0%) sört** is lehet kapni, akkor fontos kérdés, hogy ezek is **üdítőitalnak tekinthetők-e**, és így relevánsak-e a Portfólió Bővítési Kötelezettség szempontjából, de ugyanígy felmerülhet, hogy egy **10, 20 vagy éppen 50%-os gyümölcsstartalmú ital hova tartozhat**. Mindennek azért is van különös jelentősége, mivel már **annak megítélése is elve kétséges, hogy a felsorolt (önmagában is bizonytalan tartalmú) italtípusok hány olyan italkategóriát alkotnak**, amelyeken belül a legalább két különböző gyártó termékeinek értékesítését biztosítani kell. Egyáltalán nem mindegy, hogy pl. X gyártó üdítőjének forgalmazása esetén a büfé akkor felel-e meg a Portfólió Bővítési kötelezettségnek, ha:

- Y gyártó gyümölcslevét is felveszi a kínálatba (ti. mert az üdítőital, gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár egy kategóriát alkot);
- Y gyártó gyümölcsitalát is felveszi a kínálatba (ti. mert az üdítőital és a gyümölcsital egy kategóriát alkot, de a gyümölcslé és a gyümölcsnektár már nem); vagy
- Y gyártó üdítőitalát is felveszi a kínálatba (ti. mert az üdítőital önálló kategória).

Az ilyen és ehhez hasonló végeláthatatlan kérdések a Társaság meggyőződése szerint a megfelelés lehetőségét alapvetően befolyásolják (praktikusan lehetetlenné teszik), hiszen azok megválaszolásához a normaszöveg semmilyen gyakorlatban használható fogódzót nem ad.

A Társaság álláspontja szerint a fenti elvi és gyakorlati megfontolások is megerősítik, hogy a Kertv. 7/B. §-ának a Portfólió Bővítési Kötelezettség szempontjából releváns rendelkezései **olyan számosságú és súlyú bizonytalanságot tartalmaznak, amelyek nemcsak az egyes normák egyértelműségét vonják kétségbe, hanem egyben ahhoz is vezetnek, hogy a Portfólió Bővítési Kötelezettség mint jogintézmény működése válik kiszámíthatatlanná és végrehajthatatlanná a norma címzettjei számára.**¹⁵ Nevezetesen, a Kertv. szövege alapján a fentiek szerint a vendéglátó egységek nem lehetnek biztosak benne, hogy a Portfólió Bővítési Kötelezettségnek (i) mikortól, (ii) milyen italtermékek forgalmazása esetén, (iii) milyen termékkategóriákban és (iv) milyen módon – azaz milyen gyártók termékeinek forgalmazásával – szükséges eleget tenniük.

A Társaság egyetért a Törvényszékkal, hogy a szabályozás Indítványban bemutatott, valamint fent részletezett hiányosságainak fennállását, illetve jelentőségét jól illusztrálja az a tény is, hogy egyes kérdésekben **maga a jogalkalmazó GVH sem volt képes egyértelmű értelmezést kialakítani** az Eljárás kezdetére, így az Eljárás folyamán maga is többszörösen és alapjaiban

¹⁵ Ld. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [37]; 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.

eltérő jelentéstartalmakat vezetett le ugyanazon releváns normaszövegből.¹⁶ Mindez praktikusán már önmagában alátámasztja, hogy a releváns rendelkezések még a jogalkalmazó számára is homályosak, azaz azok bizonytalansága a jogalkalmazói normaértelmezéssel sem oldható fel maradéktalanul.¹⁷ Az Indítvány által hivatkozott, a gyártó fogalmának újraértelmezése (ti. a GVH adatkerő végzésében (i) először „a termék címkéjén feltüntetett gyártót” kívánta alapul venni,¹⁸ ehhez képest a vizsgálati jelentésben (ii) a gyártókra már csoportszinten tekintett, – feltehetően – a versenyjogi vállalkozáscsoport fogalom alkalmazásával,¹⁹ majd a Határozatban (iii) az Sztv. szerinti vállalatcsoport fogalomra támaszkodott, és a JPE-nek minősülő gyártók eszerinti csoportját vette alapul a jogszabály értelmezéséhez²⁰) mellett ezt példázza az is, hogy míg az Eljárást megelőzően,²¹ illetve az Eljárás alatt²² a GVH nyilvános kommunikációjában a Portfólió Bővítési Kötelezettséggel kapcsolatban még kifejezetten három italkategóriát említett, addig a Határozatban négy italkategóriát különített el.²³

2.2 A Portfólió Bővítési Kötelezettség céljával, alkalmasságával kapcsolatos aggályok

A fentiek mellett a Társaság rá kíván mutatni arra is, hogy az Indítványban és a jelen beadványban bemutatott értelmezési bizonytalanságok feloldásához – a GVH ezirányú érdemi és feltétlenül méltányolandó erőfeszítései ellenére – sajnálatos módon a Kertv. érintett szabályaihoz kapcsolódó előterjesztői indokolásra támaszkodó cél szerinti értelmezés sem nyújt érdemi segítséget. Sőt, ezzel szemben a Kertv. új rendelkezések céljaival, valamint a Portfólió Bővítési Kötelezettség – állítólagosan – kitűzött célok elérésére való alkalmasságával kapcsolatban épp további komoly aggályok azonosíthatók mind elvi, mind pedig gyakorlati oldalról az alábbiak szerint.

2.2.1 A Portfólió Bővítési Kötelezettség célja bizonytalan

Az Alaptörvény 28. cikke alapján a jogszabályokat – az Alaptörvény mellett – elsősorban azoknak a jogszabály preambuluma és indokolása alapján meghatározott céljával összhangban kell értelmezni. A Társaság ugyanakkor rámutat, hogy a jelen esetben ez az értelmezési módszer sem nyújt érdemi segítséget, tekintettel arra, hogy a Kertv. érintett rendelkezéseit bevezető *a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény módosításáról szóló 2020. évi CXL. törvényhez* („Módtv.”) kapcsolódó előterjesztői indokolás²⁴ („Indokolás”) alapján a **Portfólió Bővítési Kötelezettség célja nem határozható meg az említett alapvető hiányosságok feloldása szempontjából.**

Az Indokolás ugyanis egyetlen rendkívül rövid, lényegében egyoldalas dokumentum, amely – a Módtv. bizonyos rendelkezéseinek megismétlése mellett – csupán részleges célkitűzéseket fogalmaz meg a Módtv.-vel kapcsolatban. Eszerint a Módtv. célja, hogy „*lehetőséget teremtsen a Horeca (hotel-restaurant-café) piacon általános*

¹⁶ Ld. az Indítvány 11. pontját.

¹⁷ Vö. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [37]-[38]; 3/2016. (II. 22.) AB határozat, Indokolás [11]; 26/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 142.

¹⁸ Ld. a VJ/52-2/2021. számú végzés 3. számú mellékletét képező Excel táblázat C oszlopának első sorát.

¹⁹ Ld. a Vizsgálati Jelentés 24-30. pontjait.

²⁰ Ld. a Határozat 168-183. és 203-209. pontjait.

²¹ Ld. a GVH 2021. július 8-i sajtóközleményét, miszerint „[a] jogszabályi változások alapján a vendéglátósoknak egyes italkategóriákban (pl. sör, üdítő, ásványvíz) legalább két különböző gyártó termékeit kell kínálniuk [kiemelés a Társaságtól]”, elérhető: <https://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2021-es-sajtokozlemenyek/szelesedik-az-italkinalat-a-vendeqlatohelyeken-a-gvh-figveli-a-szerzodeseket>.

²² Ld. a GVH Gyorsjelentés a Gazdasági Versenyhivatal 2022. I. félévi teljesítményéről című kiadványának 30. oldalát, miszerint „[a] jogszabályi változások alapján a vendéglátósoknak egyes italkategóriákban (pl. sör, üdítő, ásványvíz) legalább két különböző gyártó termékeit kell kínálniuk [kiemelés a Társaságtól]”, elérhető: https://www.gvh.hu/pfile/file?path=/gvh/gyorsjelentések/gvh_gyorsjelentés_2022_i_felev&inline=true.

²³ Ld. a Határozat 188-195. pontjait.

²⁴ Elérhető: <https://www.parlament.hu/irom41/13653/13653.pdf>.

gyakorlatként alkalmazott kizárólagos termékértékesítési szerződések visszaszorítására”, és ezáltal az ilyen, nagy gyártók által alkalmazott kizárólagos szerződések versenykorlátozó hatását csökkentse „a kisebb piaci szereplők (például a kisüzemi sörfőzdék) javára”.²⁵ Látható tehát, hogy az Indokolás e célokat elsősorban a Kertv. 7/B. § (1) bekezdésében foglalt kizárólagos szerződések tilalmával kapcsolatban fogalmazza meg, a Portfólió Bővítési Kötelezettségre e körben még csak nem is utal. Ennek következtében a Portfólió Bővítési Kötelezettség célja az Indokolás alapján sem válik világossá.

Emellett a Társaság kiemeli, hogy – a célmeghatározás hiánya mellett – az Indokolás az Indítványban vagy a fenti 2.1.1 pontban részletezett konkrét tisztázatlanságok egyikével kapcsolatban sem tartalmaz semmilyen megállapítást, így végeredményben a Portfólió Bővítési Kötelezettség kapcsán adós marad az érdemi iránymutatással.

2.2.2 A Portfólió Bővítési Kötelezettség nem alkalmas az állítólagos jogalkotói célok elérésére (sem)

A teljesség kedvéért a Társaság megjegyzi, hogy amennyiben a Módtv. Indokolásában a Kertv. 7/B. § (1) bekezdése (ti. kizárólagos szerződések tilalma) kapcsán megfogalmazott cél (ti. a belépési korlátok mérséklése a kisebb gyártók javára) a Portfólió Bővítési Kötelezettségre is vonatkozna, a rendelkezés akkor sem alkalmas ennek a célnak az elérésére.

A Társaság szakmai tapasztalatai szerint ugyanis a vendéglátó egységek számára a gyakorlatban kiemelten fontos a beszerzés egyszerűsége (ti. egykapus beszerzés), ezért számukra az a legészszerűbb üzleti döntés, ha a meglévő beszállítójuktól rendelnek egy további (pl. másik márkájú) terméket a meglévő portfólió bővítésére a Kertv.-nek való megfelelés biztosítása érdekében. Ez a portfólió bővítés azonban semmiképp sem jár szükségszerűen a kisebb szereplők versenyhelyzetének javulásával (ami egyébként a Társaság szerint is egy méltányolható cél lett volna). Számos vendéglátó egység esetében ugyanis szinte kizárólag a multinacionális italgyártók olcsóbb „tömegtermékei” a megfelelőek, tekintve, hogy az alacsonyabb árszínvonalú egységek fogyasztói számára a kis gyártók által előállított kézműves termékek egyszerűen megfizethetetlenek. Mindezen pedig a Kertv. jelenlegi szabályozása sem képes változtatni.

Itt érdemes megjegyezni továbbá, hogy a kisebb gyártók jellemzően nem rendelkeznek megfelelő értékesítési és szállítási kapacitásokkal sem ahhoz, hogy nagy számú vendéglátó egység folyamatos ellátását biztosítani tudják. Egy hipotetikus példával élve, a Portfólió Bővítési Kötelezettség egy gyorsétteremlánc esetében teljesíthető az egyik nemzetközileg is közismert italtermékek mellé egy másik nemzetközi italtermék beszerzésével is, és ez a lépés a gyakorlatban jóval észszerűbbnek tekinthető a fenti gyakorlati megközelítés alapján egy nagy, nemzetközi ismertséggel bíró márkákat árusító étteremlánc esetében, mint egy a magyar fogyasztók számára is alig ismert, magasabb árkategóriájú, kisebb hazai kézműves márkához hozzáadása a portfólióhoz.

Következésképp, a Társaság álláspontja szerint megalapozottan feltehető, hogy a **Portfólió Bővítési Kötelezettség eleve nem is alkalmas** – a Módtv. egyéb rendelkezéseivel kapcsolatban – az Indokolásban szereplő **jogalkotói célok elérésére**. A Társaság határozott álláspontja szerint egy olyan szabályozás esetében, ahol nem világos, hogy mi a pontos célja, illetve, hogy a törvényi rendelkezések alkalmasak-e egyáltalán ennek a célnak az elérésére, **tartalmilag sem észszerű és nem is lehetséges**

²⁵ Ld. az Indokolás Általános indokolás című részét.

a normaszöveg értelmezését az állítólagos (valójában azonosíthatatlan) jogalkotói célra alapítani.

2.2.3 *A Portfólió Bővítési Kötelezettség súlyos problémákat okoz az iparág számára*

A fentiekén túl a Társaság arra is fel kívánja hívni a Tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét, hogy **a Portfólió Bővítési Kötelezettségnek való megfelelés** a Társaság szakmai tapasztalatai szerint – az említett bizonytalanságokon túl is – **súlyos terhet ró a vendéglátó egységekre, amely a jelenlegi extrém inflációval sújtott gazdasági környezetben egyben a fogyasztókra nézve is súlyosan hátrányos következményekkel jár.** A Társaság meggyőződése szerint ugyanis az iparágban korábban megfigyelhető egy gyártós megoldás indoka elsősorban a hatékonysági előnyökben keresendő, amelynek célja semmiképp sem a verseny korlátozása volt. Amennyiben ugyanis a Portfólió Bővítési Kötelezettségnek való megfelelés érdekében történő több gyártó termékeinek beszerzése több beszerzési forrás használatát (ti. több gyártóval és/vagy forgalmazóval történő kapcsolattartást és szerződéskötést) teszi szükségessé, úgy **a vendéglátó egységek vonatkozó adminisztrációs és egyéb terhei (pl. rendelési igények felmérése, leadása, megrendelt termékek szállítása, kezelése) arányosan növekednek** (ti. lényegében duplikálódnak vagy multiplikálódnak a partnerek számától függően), miközben többletbevételre nem számíthatnak.

Emellett a több gyártó termékeinek rendelése következtében megnövekedett mennyiségű készletek kezelése és raktározása is komoly nehézségeket okoz, különösen abban az esetben, ha a különböző gyártók eltérő göngyölegeket használnak. Az eltérő rendszerű göngyölegek kezelése ugyanis egyrészt lassítja a munkavégzést, mivel a göngyölegeket szét kell válogatni gyártónként, másrészt megnöveli a raktározási terület méretét is, mivel a rekeszek nem helyezhetők minden esetben egymásra. A raktározási terület növekedése a vendéglátóiparban jellemző magas bérleti díjak következtében a Társaság szakmai tapasztalatai szerint jellemzően szintén azzal az eredménnyel jár, hogy a raktározásra használt terület kizárólag a vendégtér rovására növelhető, amely ugyanakkor – természetesen – a jövedelmezőség arányos romlásához vezet. A fentiekén túl a kínálatba felvett, de a fogyasztók körében nem népszerű, lassan fogyó termékek esetén egyrészt nehézséget jelent, hogy a vendéglátó egység forgótőkéje feleslegesen van lekötve az árukészletben, ami adott esetben likviditási problémákhoz vezethet, másrészt a szavatossági idő korlátai is problémákat okozhatnak (ti. ha a termék szavatossági idején belül sem sikerül az értékesítés, az jelentős veszteséget okozhat a vendéglátó egység számára). A Társaság hangsúlyozza, hogy a fenti nehézségek a vendéglátó egységek számára jellemzően méretükkal, forgalmukkal fordítottan arányos jelentőséggel bírnak, vagyis azok legsúlyosabban épp a kisebb, alacsonyabb forgalmú, kevésbé tökeerős, ugyanakkor a magyarországi vendéglátóipari szektor összforgalmának kb. 80%-át kitevő kisebb vendéglátó egységeket érintik (ti. jellemzően a családi KKV-k).

A Társaság rámutat, hogy a fenti problémákat a GVH vonatkozó, 2023. augusztusban lezárult, az alkoholos és alkoholmentes italtermékek magyarországi vendéglátóipari egységekben történő forgalmazásának piacán lefolytatott ágazati vizsgálatának (**“Ágazati Vizsgálat”**) eredményei is teljes mértékben megerősítették. Az Ágazati Vizsgálat során a GVH ugyanis kifejezetten vizsgálta a Kertv. 7/B. §-ának érvényesülését. Ennek kapcsán a GVH – többek között – arra jutott, hogy a fogyasztók alapvetően elégedettek a vendéglátó egységekben tapasztalt italkínálattal, így „**[v]alós fogyasztói igény hiányában pedig nem lenne racionális magatartás a vendéglátósok nagy tömege részéről, ha minden italkategóriában új forgalmazókkal építenének ki kapcsolatot, ami egyébként összességében drágítaná a beszerzési tevékenységüket (megnövekedett adminisztráció, többlet raktározási költség, elvesztett mennyiségi**

kedvezmények) [kiemelés a Társaságtól]”.²⁶ A GVH rámutatott továbbá, hogy „a koronavírus-járvány miatti lezárások, majd az energiaárak 2021 végétől tapasztalt jelentős növekedése, illetve az orosz-ukrán háborúhoz köthető gazdasági visszaesés miatt a **HORECA szektor komoly veszteségeket szenvedett és szenved el, jelenleg is sokrétű kihívások elé néz az iparág. Ilyen piaci körülmények között minden többlettel nehezíti a piaci szereplők túlélését, az ezekhez köthető költségnövekedés ráadásul természetesen a fogyasztói árak emelkedését vonja maga után** [kiemelés a Társaságtól]”.²⁷ Erre tekintettel maga a GVH is felvetette a kérdést, hogy a szabályozás nem okozott-e aránytalan terheket a piaci szereplők számára, valamint kifejezetten javasolta a jogalkotó számára, hogy vizsgálja felül a Kertv. 7/B. §-át.²⁸

A fentiek tükrében a Társaság álláspontja szerint a jogalkotó esetleges céljainak mibenlétét, valamint azok értelmezés során való felhasználhatóságát alapjaiban kérdőjelezi meg a jelen esetben, hogy a Portfólió Bővítési Kötelezettség egyben a fenti, súlyos problémákat idézi elő – feltehetően ugyan jobbító szándékkal²⁹ – a szabályozni kívánt iparágban, éppen a gyártói oldalon egyébként támogatni kívánt KKV szektor egy másik körének kárára.

A Társaság álláspontja szerint a fentiek megerősítik az Indítvány következtetését, miszerint a Portfólió Bővítési Kötelezettséggel kapcsolatos bizonytalanságok az alaptörvény-ellenesség szintjét egyértelműen elérik mind elméleti, mind gyakorlati szempontból.³⁰ A fent részletezettek szerint ugyanis a Portfólió Bővítési Kötelezettség szabályozása olyan számú és súlyú bizonytalanságokkal terhelt, amelyek – a Tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata által kidolgozott elvárásokkal szemben³¹ – összességükben teljességgel aláássák a jogintézmény kiszámítható működését. Az egyértelműség hiánya lényegében a szabályozás valamennyi elemére (ti. tárgyi hatály, időbeli hatály, a megfelelés módja) kiterjed, amelynek következtében az érintett jogalanyoknak a gyakorlatban nem volt, illetve jelenleg sincs tényleges és reális lehetőségük arra, hogy magatartásukat összhangba hozzák a Portfólió Bővítési Kötelezettséggel.³² E körben a Társaság rámutat arra is, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a normavilágosság alkotmányossági mércéje a címzettek körétől függően változhat, azaz más, ha „a címzettektől elvárható valamilyen speciális, az értelmezéshez szükséges szakértelem és más, ha az általánosságban érinti a jogalanyokat”.³³ E tekintetben a Társaság hangsúlyozza, hogy a Portfólió Bővítési Kötelezettség címzettje általánosságban a teljes magyar vendéglátóipari szektor, azaz valamennyi italt árusító vendéglátó egység – köztük a szektor mintegy 80%-át kitevő kisebb (részben KKV, illetve családi) vállalkozások –, amelyektől általánosságban semmiképpen nem várható el olyan speciális szakértelem, amely a Kertv. szabályainak értelmezése során segítséget nyújthatna.³⁴ Megjegyzendő, hogy ilyen szakértelem a Társaság meggyőződése szerint valójában nem is létezik, illetve amennyiben létezne is,

²⁶ Ld. a GVH Ágazati Vizsgáló Jelentésének (elérhető: https://www.gvh.hu/pfile/file?path=/dontesek/agazati_vizsgalatok_piacelemzesek/agazati_vizsgalatok/HORECA_agazati_jelentes_final_230804.pdf&inline=true; „Jelentés”) 86. oldalát.

²⁷ Ld. a Jelentés 86. oldalát.

²⁸ Ld. a Jelentés 83. és 86. oldalait.

²⁹ Vö. az Alaptörvény 28. cikkével, amely szerint „a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak”.

³⁰ Ld. az Indítvány 14. pontját.

³¹ Ld. pl. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [37]; 24/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [48]; 3098/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [30]; 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65., miszerint a „jogállamiság elvéből levezetett jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára”.

³² Vö. 20/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [67]; 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [37]; 24/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [48]; 3098/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [30]; 26/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 142; 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65., miszerint „[a] jogalanyoknak tényleges lehetőséget kell biztosítani arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz igazíthassák”.

³³ Ld. 3454/2021. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [33]; 20/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [67]–[68]; (395/D/2010. AB határozat, ABH 2011, 2090, 2096.

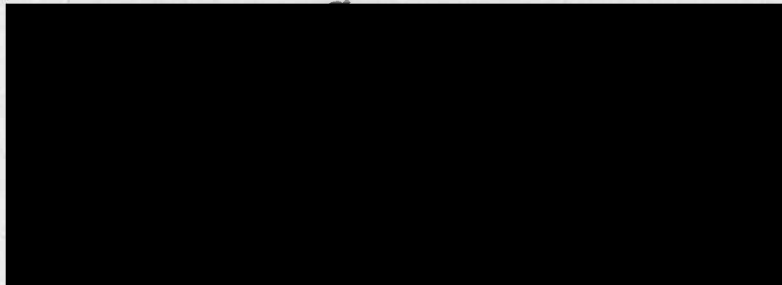
³⁴ Az egyértelműség kedvéért a Társaság megjegyzi, hogy álláspontja szerint a vendéglátással, illetve az italok forgalmazásával kapcsolatos szakértelem értelemszerűen nem tartozik ebbe a körbe.

úgy sztenderdként semmiképp sem állítható, hiszen – ahogy azt az Eljárás során tapasztalt bizonytalanságok is megerősítik – a nagyobb vállalkozások mellett még a jogalkalmazásért felelős GVH számára sem áll egyértelműen rendelkezésre.

A fentieken túl a Társaság megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a normavilágosság követelménye elsősorban akkor sérül, ha a „*jogszabály tartalma olyan mértékben homályos, vagy rendelkezései annyira ellentmondásosak, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabály-értelmezés már nem elegendő*”, azaz a bizonytalanságok a törvény alkalmazása során sem oldhatók fel.³⁵ A Társaság a fenti 2.2 ponttal összhangban kiemeli, hogy a jelen esetben **felmerülő bizonytalanságok eloszlása a jogértelmezés módszereivel nem lehetséges**, különös tekintettel arra, hogy jogalkotói célok tisztázatlansága, továbbá a jogszabály célra való alkalmatlansága következtében az Alaptörvény 28. cikke által előírt cél szerinti értelmezés nem vezethet eredményre. Kétségek nélkül pozitívan értékelendő ebben a körben a GVH heroikus küzdelme egy praktikusán alkalmatlan jogszabály „helyretétele” érdekében (pl. a jogalkotó céljának kivételesen alapos keresésével), ugyanakkor mindez összességében nem lehet képes felülmúlni a normavilágosság alapvető követelményeinek sérelmét.

A fentiekre tekintettel a Társaság álláspontja szerint egyértelműen indokolt és szükséges, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a Törvényszék alapos Indítványának megfelelően a Kertv. kifogásolt rendelkezéseinek alaptörvény-ellenességét megállapítsa, azokat megsemmisítse és azok alkalmazását az alapulfekvő Közigazgatási Perben kizárja.

A fentieken túl a Társaság a Tisztelt Alkotmánybíróság megfontolására ajánlja, hogy a normakontroll eljárása során a szoros tartalmi összefüggésre tekintettel a Kertv. 7/B., valamint 11/D. §-ainak a GVH Eljárásában kifejezetten nem alkalmazott további rendelkezéseinek vizsgálata és megsemmisítése is indokolt lehet az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése alapján. Emellett a Társaság a Tisztelt Alkotmánybíróság megfontolására ajánlja azt is, hogy az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján a jogszabályi rendelkezések megsemmisítése esetén a Kertv. érintett rendelkezéseinek alkalmazhatatlanságát általános jelleggel is rendelje el, tekintettel a Kertv. 7/B. §-a alapján a GVH előtt folyamatban lévő, illetve folyamatban volt további ügyekre.

képviselőtében

Melléklet:

1. számú Melléklet Ügyvédi meghatalmazás

³⁵ Ld. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [38]; 3098/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [30]-[33]; 3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [18]; 1263/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 672-674; 26/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 142.